

**Міністерство науки і освіти України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Інститут модернізації змісту освіти
Департамент освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації
Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Обласний комунальний заклад освіти “Криворізька загальноосвітня санаторна
школа-інтернат № 8 I-II ступенів”**

ПЕДАГОГІКА ЗДОРОВ'Я

**Збірник наукових праць
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
28-29 квітня 2016 року**

Харків-2016

Редакційна колегія:

Головний редактор – Прокопенко Іван Федорович, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Заступник головного редактора – Бойчук Юрій Дмитрович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри здоров'я людини та корекційної освіти ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Члени редакційної колегії:

Бережна Таміла Іванівна - старший науковий співробітник відділу дослідження підготовки вчителів Інституту модернізації змісту освіти, кандидат педагогічних наук

Ватковська Марина Григорівна - проректор з наднових систем навчання та комунікації Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат філософських наук

Гончаренко Марія Степанівна – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри валеології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, президент Асоціації валеологів України

Горащук Валерій Павлович – доктор педагогічних наук, професор кафедри біології і здоров'я людини ДЗ “Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”

Іонова Олена Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри природничо-математичних дисциплін ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Карленко Наталія Вікторівна - директор обласного комунального закладу освіти “Криворізька загальноосвітня санаторна школа-інтернат № 8 I-II ступенів”, кандидат філософських наук

Кириленко Світлана Володимирівна - начальник відділу дослідження підготовки вчителів Інституту модернізації змісту освіти, кандидат педагогічних наук

Середня Валентина Григорівна - начальник управління дошкільної, позашкільної та загальної середньої освіти департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації

Затверджено до друку Вченою Радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, протокол № 2 від 8 квітня 2016 р.

Педагогіка здоров'я : збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-практичної конференції / за загальною редакцією акад. І. Ф. Прокопенка. – Х. : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2016. - 732 с.

Збірник містить наукові праці, які присвячені висвітленню результатів психолого-педагогічних досліджень щодо збереження та формування здоров'я дітей, учнівської та студентської молоді. Розглянуті теоретико-методологічні основи педагогіки здоров'я; сучасні підходи до створення здоров'язбережувального освітнього середовища; роль фізичного виховання у збереженні здоров'я; психолого-педагогічні основи профілактики шкідливих звичок та соціально-небезпечних захворювань; здоров'язбережувальні освітні технології; актуальні проблеми корекційної педагогіки та сучасних інклюзивних процесів у загальноосвітніх навчальних закладах.

Христова Т.Є.¹, Чорна Т.Г.², Казакова С.М.³

¹Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького

²Центр реабілітації змішаного типу для інвалідів та дітей інвалідів
Мелітопольської міської ради Запорізької області

³Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій ВНЗ
Відкритого міжнародного університету розвитку людини “Україна”

СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Соціальний захист людей з особливими потребами є важливою складовою цивілізованого суспільства, а її рівень говорить про його культуру. Перед фахівцями, які працюють в цій сфері, стоїть непросте завдання - забезпечити зв'язок між людиною і навколишнім середовищем.

Центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів був створений у м. Мелітополі у 2003 році на виконання Закону України “Про реабілітацію інвалідів в Україні”. Головне завдання закладу - надання реабілітаційних послуг дітям з обмеженими фізичними можливостями через комплекс заходів для соціальної, психолого-педагогічної та фізичної реабілітації.

У листопаді 2011 року Мелітопольська міська рада прийняла рішення про створення в місті Центру реабілітації змішаного типу для інвалідів та дітей-інвалідів, що дає можливість людям з обмеженими фізичними можливостями отримувати послуги з соціальної, психолого-педагогічної реабілітації, фізичної реабілітації і профорієнтації з метою адаптації і інтеграції в суспільство. З 2007 року в Центрі реалізується програма “Надання реабілітаційних послуг дітям-інвалідам Мелітопольського і Приазовського районів”. У 2013 році прийнято програму “Надання реабілітаційних послуг інвалідам і дітям-інвалідам Мелітопольського, Приазовського і Якимівського районів”.

У структурі Центру працює два відділення: соціальної реабілітації дітей-інвалідів і реабілітації інвалідів. Відділення соціальної реабілітації дітей-інвалідів реалізує програми соціальної реабілітації дітей з обмеженими фізичними можливостями у віці від 2 до 18 років. Мета роботи відділення – забезпечення інтеграції дітей з обмеженими фізичними можливостями у соціум шляхом надання комплексної соціально-педагогічної та психологічної допомоги. План реабілітації складається індивідуально, з моменту звернення батьків або представників дитини до Відділення, з врахуванням щорічної корекції.

Напрями роботи відділення: соціальна, психолого-педагогічна реабілітація і медичний супровід. Соціальна реабілітація передбачає формування досвіду спілкування в соціумі, навичок адаптації до соціального середовища. Педагогічна реабілітація включає такі аспекти діяльності: формування особистісних якостей дитини, які є важливими для її життєдіяльності, активної життєвої позиції, інтеграції в суспільство;

створення оптимальних умов для спілкування та дозвілля; розвиток творчих та розумових здібностей. Психологічна реабілітація проводиться за такими напрямками: надання психотерапевтичної допомоги дитині і батькам; відновлення та розвиток окремих інтелектуальних функцій (психомоторики, пам'яті, мислення і т.д.); згладжування (ліквідація) локальних емоційних розладів (збудливість, тривога, страхи, емоційна нестійкість); розвиток нахилів та здібностей, формування адекватної самооцінки; розвиток навичок креативності, творчого самовираження. Працетерапія акцентована на розкриття творчого потенціалу дитини з метою подальшої реалізації в повсякденному житті (заняття з малювання, аплікації, ліплення, вишивання, арт-терапії та ін.). Фізична реабілітація включає: поліпшення функціонального стану організму дитини засобами масажу, лікувальної фізичної культури, фізіотерапевтичних процедур, гідрокінезотерапії.

У вересні 2012 року у відділенні відкрито різновікову групу денного перебування дітей-інвалідів дошкільного віку з врахуванням індивідуальних особливостей розвитку і діагнозу. Під час перебування у групі десять дітей одночасно проходять курс комплексної реабілітації. Денне перебування дитини в Центрі - це реабілітаційні послуги за індивідуальною програмою, заняття з психологом, учителем-дефектологом, музичним керівником, учителем праці, соціальними вихователями, ігри в групі, прогулянки на свіжому повітрі, концерти і свята, анімалотерапія на агробіологічному комплексі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, навчання спілкуванню, самообслуговування, соціалізація. За час роботи групи досягнуто величезних результатів. Спостерігається позитивна динаміка в розвитку кожної дитини. Важливим є і те, що діти навчилися жити в колективі, засвоївши норми і правила поведінки в ньому. Малюки добре засвоюють матеріал, завдяки щоденним заняттям з педагогами.

У травні 2012 року у Центрі після завершення реконструкції та ремонту корпусу було відкрито відділення реабілітації інвалідів I-III груп у віці від 18 років. Для людей з особливими потребами з метою створення і забезпечення умов до активного життя і професійної діяльності надаються послуги з соціальної, психолого-педагогічної, професійної орієнтації, трудової адаптації та фізичної реабілітації.

Соціальна реабілітація людей з обмеженими можливостями спрямована на: соціалізацію і повернення в соціум; максимальне включення у міжособистісні та суспільні відносини; підготовку до продуктивного життя і трудової діяльності; набуття вміння організувати свій відпочинок і вільний час. Психологічна реабілітація спрямована на подолання страху перед дійсністю, викорінення соціально-психологічного комплексу "непотрібності", зміцнення активної діяльної особистої позиції, вироблення впевненості у власних можливостях, а також на встановлення активної життєвої позиції.

Професійна орієнтація і трудова адаптація спрямована на забезпечення молоді інформацією про світ професій, можливості професійної кар'єри, формування працездатності, професійної відповідальності, здібностей та нахилів, набуття і удосконалення трудових і професійних навичок. Заняття на комп'ютері важливі не тільки для інтелектуального розвитку, а й для формування хороших моторних навичок. За допомогою комп'ютера формується найтонша координація рухів очей і руки, це сприяє становленню довольного розподілу уваги. Заняття з інформатики дають уявлення про професії, пов'язані з основами комп'ютерної грамотності, а також орієнтують на подальшу адаптацію в соціумі.

Фізична реабілітація спрямована на поліпшення та відновлення здоров'я, фізичного стану та працездатності інвалідів засобами масажу, лікувальної фізичної культури та спорту. За 10 років роботи Центру його послуги отримали більше 1500 дівчаток і хлопчиків міста Мелітополя, Мелітопольського, Приазовського і Якимівського районів. Робота груп денного перебування дітей з обмеженими фізичними можливостями дає переконливі результати. Статус змішаного типу Центру дає можливість не тільки дітям, але й дорослим інвалідам (від 18 років) проходити курс реабілітації та отримувати послуги згідно з державною програмою. За період роботи Центру понад 150 людей з особливими потребами з міста Мелітополя та прилеглих районів пройшли реабілітацію та отримали послуги з формування (відновлення) соціального статусу. Відвідання Центру допомогло їм адаптуватися до життя в суспільстві та родині, а також сформувати мотивацію до трудової діяльності, раціонального працевлаштування та досягнення матеріальної незалежності.

Центр плідно співпрацює з вищими навчальними закладами області - Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького, Мелітопольським інститутом екології та соціальних технологій вищого навчального закладу відкритого міжнародного університету розвитку людини "Україна". Студенти з цих вузів отримують відмінну базу практики за своїми спеціальностями, завдяки чому стають підготовленими професійними кадрами для роботи в Центрі. Головне завдання в такій співпраці - складання і затвердження Орієнтовної програми комплексного підходу до реабілітації людей з обмеженими фізичними можливостями в умовах Центру на основі власного досвіду.

Отже, сучасна технологія реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями передбачає такі складові: висококваліфікований персонал, сучасна матеріальна база, новітні методичні підходи, співпраця з науковцями.

Наукове видання

ПЕДАГОГІКА ЗДОРОВ'Я

Збірник наукових праць
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
28-29 квітня 2016 року

Відповідальність за наукову достовірність матеріалів
та відсутність плагіату несуть автори

Статті видано в авторській редакції та за кошти авторів

Підписано до друку 14.04.2016 р. Формат 60х84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times ET. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. 42,5. Наклад 235 пр. Зам. № 0414/1-16.

Надруковано з готового оригінал-макету у друкарні ФОП В. В. Петров
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 24800000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 778-60-34.
e-mail:bookfabrik@mail.ua